

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
DİYARBAKIR KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No :28.11.2023-405
Karar Tarihi ve No :28.11.2023-10188
Dosya No :72.05.60

Toplantı Yeri
DİYARBAKIR

Batman İli, Sason ve Kozluk İlçe sınırları dahilinde, YA0172201(2023) Proje numarasıyla 15.06.2023–26.06.2023 tarihleri arasında gerçekleştirilen, “Demir Çağ Yerleşim Alanları” konulu yüzey araştırmasında; Batman İli, Sason ilçesi, Dereköy, Şahinli Mezrası sınırları dahilinde bulunan, herhangi sit alanında kalmayan, orman vasıflı, tapunun 101 ada 1 no.lu parselinde tespit edilen, Bekse (Şahinli) kalesi’nin olarak tanımlanan alanın tescil önerisine ilişkin; Dr. Öğr. Üyesi Esra KAÇMAZ LEVENT’in 13.07.2023 tarih ve 2023/BYA-02 sayılı başvurusu. Alanın tesciline yönelik ilgili ve faaliyetleri etkilenen kurum ve kuruluşların görüşlerinin istendiği, Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü’nün 13.09.2023 tarih ve E-4190917 sayılı yazısına istinaden iletilen; İller Bankası Anonim Şirketi, Diyarbakır Bölge Müdürlüğü’nün 14.09.2023 tarih ve 32366 sayılı yazısı, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, Özel Alanlar ve Harita Dairesi Başkanlığı’nın 18.09.2023 tarih ve 2023431631 sayılı yazısı, Batman Orman İşletme Müdürlüğü’nün 24.10.2023 tarih ve 9766200 sayılı yazısı, DSİ 10. Bölge Müdürlüğü, Havza Yönetimi, İzleme ve Tahsisler Şube Müdürlüğü’nün 26.09.2023 tarih ve 3852571 sayılı yazısı ile Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlük evrakına 15.09.2023 tarih ve 2257860 sayı ile kayıtlı uzman raporu okundu. Ekleri (rapor, fotoğraf, tescil fişi vb.) ve konuya ilişkin bilgi, belgeler incelendi. Yapılan görüşmeler sonunda;

Batman İli, Sason ilçesi, Dereköy, Şahinli Mezrası sınırları dahilinde kalan, orman vasıflı, tapunun 101 ada 1 no.lu parselinde bulunan, Bekse (Şahinli) Kalesi’nin; 2863 sayılı Kanunun 6. Maddesi ile Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik’in 4. Maddesinde belirtilen “Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı” niteliklerini gösterdiğinden, anılan Kanunun “Tespit ve Tescil başlıklı” 7. Maddesi uyarınca sınırları ekli koordinatlı krokide belirtildiği şekliyle I. (Birinci) Derece Arkeolojik sit olarak tesciline, hazırlanan Sit fişinin uygun olduğuna,

13.03.2012 tarih ve 28232 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik” gereği, ilgili Tapu Müdürlüğünce; Batman ili, Sason ilçesi, Dereköy, Şahinli Mezrası 101 ada 1 no.lu parselin tapu kütüğünün beyanlar hanesine “Bir Kısım I. (Birinci) Derece Arkeolojik Sit Alanındadır” şerhinin ifade edildiği şekilde bırakılmasına ve bu işleme ait bilgi-belgelerin Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne iletilmesine;

Bekse (Şahinli) Kalesi’nin bulunduğu alanda, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu’nun Arkeolojik Sitler, Koruma ve Kullanma Koşulları başlıklı 05.11.1999 gün ve 658 sayılı İlke Kararı’nın I. Maddesinde belirtilen hükümlerin geçerli olduğuna ve bu hükümlerin geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma koşulları olarak belirlenmesine;

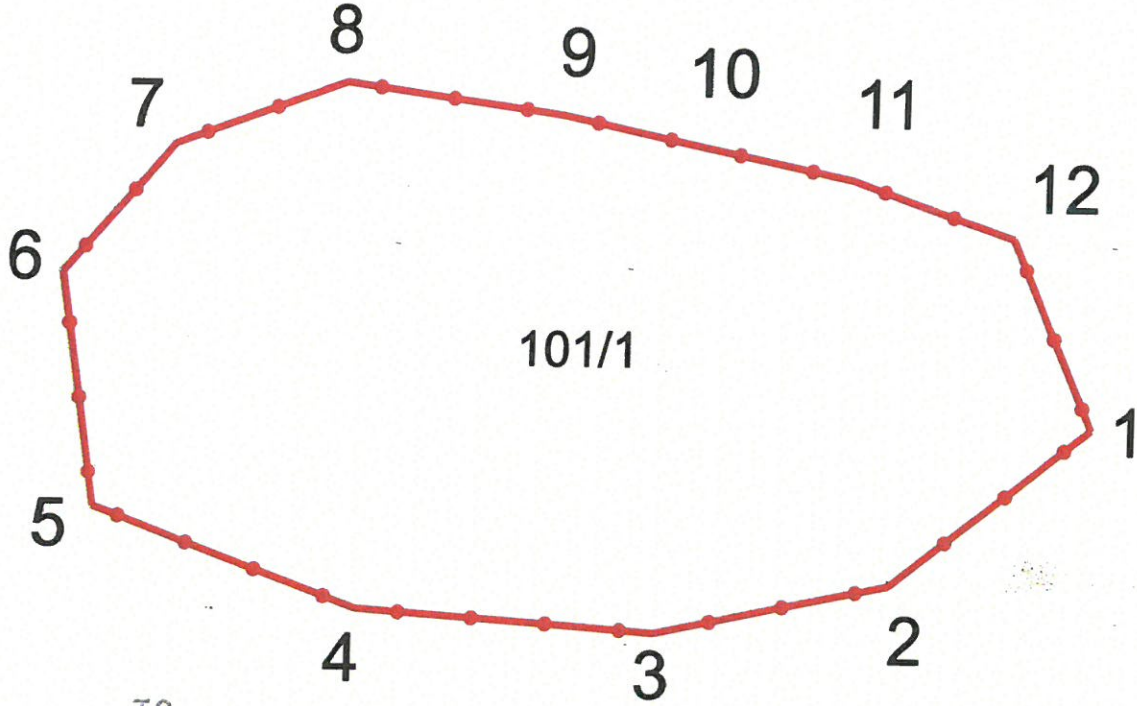
Bekse (Şahinli) Kalesi’nde tahribata neden olan kaçak kazılar 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu’nun “İzinsiz Müdahale ve Kullanma Yasağı” başlıklı 9. Maddesi uyarınca suç teşkil ettiğinden, kaçak kazıyı yapan ve yaptıranlar hakkında Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulunulmasına, söz konusu olay ile ilgili açılan bir herhangi bir soruşturma dosyası var ise bilgi ve belgelerin aynı dosyaya delil olarak sunulmasına;

Bekse (Şahinli) Kalesi sit sınırı içerisinde yapılan ve suç unsuru teşkil eden kazı çukurunun kapatılması çalışmaları adli soruşturma tamamlandıktan sonra adli makamlardan alınacak izinle ilgili Müze Müdürlüğü denetiminde yetkili idarelerce yapılmasına,

Bekse (Şahinli) Kalesi sit sınırları içerisinde kaçak kazıların önlenmesine ve alanın korunmasına yönelik güvenlik önlemlerinin ilgili idarelerce alınması gerektiğine, karar verildi.

İli Batman
İlçesi Sason
Mahallesi Dereköy Şahinli Mezrası
Alan Bekse(Şahinli) Kalesi

Ada/Parsel : 101/1

T.C.
Diyarbakır Kültür Varlıklarını
Koruma Bölge Kurulunun
28.11.2023 tarih ve 10.188
Sayılı Karar Eki dir.

—•—•—•—•— I. Derece Arkeolojik Sit Sınırı

— Parsel Sınırı

ITRF-3-42 KOOR.

Nokta No	Y	X
1	443481.422	4248428.841
2	443450.191	4248404.489
3	443413.589	4248396.805
4	443366.751	4248400.083
5	443325.068	4248415.433
6	443319.525	4248451.573
7	443336.922	4248471.557
8	443363.624	4248481.279
9	443397.821	4248476.541
10	443420.089	4248471.803
11	443443.067	4248467.066
12	443468.414	4248458.301

Mehmet Emin EREN
Başkan

Çizim
Şirket

AVRUPA KONSEYİ	DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ	D.K.V.K.E.	SİT		ENVANTER NO
TÜRKİYE	KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ				HARİTA NO
İLİ	Batman	İLÇESİ	Sason	MAHALLE - KÖY	Dereköy, Şahinli Mezrası
					PAFTA : ADA PARSEL
					101 1
ADI	Bekse (Şahinli) Kalesi				

GENEL TANIM: Bekse (Şahinli) Kalesi Bekse Kalesi, Batman İli, Sason İlçesi, Şahinli Mezrası, tapunun 101 ada 1 no.lu parselinde bulunmaktadır. Kale bulunduğu konum itibarıyla yöreye hakimdir. Alanın deniz seviyesinden yüksekliği yaklaşık 1.345metredir. Kale; güney, Batı ve doğusundaki alanlara nazaran oldukça yüksekte, sarp bir kayalık üzerine doğu-batı doğrultulu olarak inşa edilmiştir. Kalede herhangi bir kitabe bulunmamaktadır.

Bekse Kalesi günümüzde, beşeri ve fiziksel etmen sonucunda büyük oranda tahribata maruz kalmış, yapıya ait günümüze kısmen ulaşabilen sadece savunma yapısı olan sur (kule veya burç) duvarının çok az bir kısmı ulaşabilmiştir. Korunan buradaki yapı kalıntısı kalenin batı uç noktasında yer alır. Buradaki yapı kalıntısının uzunluğu yaklaşık 18.60 metre, yüksekliği yer yer değişmekle birlikte 9-10 metre, kalınlığı ise 1.50-2 metre arasında değişmektedir. Yapı, yöreye özgü düzensiz moloz taş kullanılarak inşa edilmiş olup iç kısmı Horasan denen harç ile sıvandığı görülmüştür. Kalenin sınırları tahribattan dolayı belli değildir. Ayakta kalabilen sur duvarının bazı noktalarında (orta ve üst kısımlarda) düzenli daire formunda açıklıkların olduğu, bu açıklıkların muhtemelen ahşap direk desteklere ait olduğu düşünülmektedir. Bu da yapının iki veya üç katlı olarak tasarlandığını düşündürmektedir. Yüzey buluntuları göz önünde bulundurularak, doğu-batı yönünde ortalama 142.00m, kuzey-güney yönünde ise 25.00m'lik bir alana inşa edilmiştir. Kalenin yüzeyinde herhangi bir mimari plan oluşturmayan dağınık halde taşlar bulunmaktadır.

ŞİMDİKİ TEHLİKELER	Bekse (Şahinli) Kalesinin herhangi bir koruma önlemi bulunmayıp kaçak kazılara açıktır.
ŞİMDİKİ DURUM	Fiziksel ve beşeri etkenler nedeniyle tahribat söz konusudur. Özellikle kısmen günümüze ulaşmış olan kuzeybatı sur duvarı tehlike arz etmektedir.
SİT POTANSİYELİ	I. Derece Arkeolojik Sit potansiyeline sahiptir.
ŞİMDİKİ KORUMA	I.Derçe Arkeolojik Sit olarak tescil edilmesi gerekmektedir.
ÖNERİLEN KORUMA	I.Derçe Arkeolojik Sit olarak Tescil edilerek ilgili makamlara duyurulması ve kaçak kazıların önüne geçilebilmesi için gerekli tedbirlerin alınması.
YAYIN DİZİSİ	
KORUMA DERECE	I. DERECE ARKEOLOJİK SİT
HAZIRLAYANLAR	11.08.2023 Hüseyin GÜLER Arkeolog Ahmet DEMİR Arkeolog Mehmet Güllü EREN Harita Mühendisi
KORUMA KURULU KARARLARI	Kontrol Eden: Melrihan KARAASLAN Bölge Kurulu Müdürü
KORUMA KURULU ONAYI	T.C. Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 28.11.2023...tarih ve 10/88

GÖZLEMLER Bekse Kalesi günümüzde, beşeri ve fiziksel etmen sonucunda büyük oranda tahribata maruz kalmış, yapıya ait günümüze kısmen ulaşabilen sadece savunma yapısı olan sur (kule veya burç) duvarının çok az bir kısmı ulaşabilmiştir.

- Buradaki yapı kalıntısının uzunluğu yaklaşık 18.60 metre, yüksekliği yer yer değişmekle birlikte 9-10 metre, kalınlığı ise 1.50-2 metre arasında değişmektedir.
- Yapı, yöreye özgü düzensiz moloz taş kullanılarak inşa edilmiş olup iç kısmı Horasan denen harç ile sıvandığı görülmüştür.

